

۱۶ زندگی ایران

محیط زیست

روزگار سخت پرندگان مهاجر

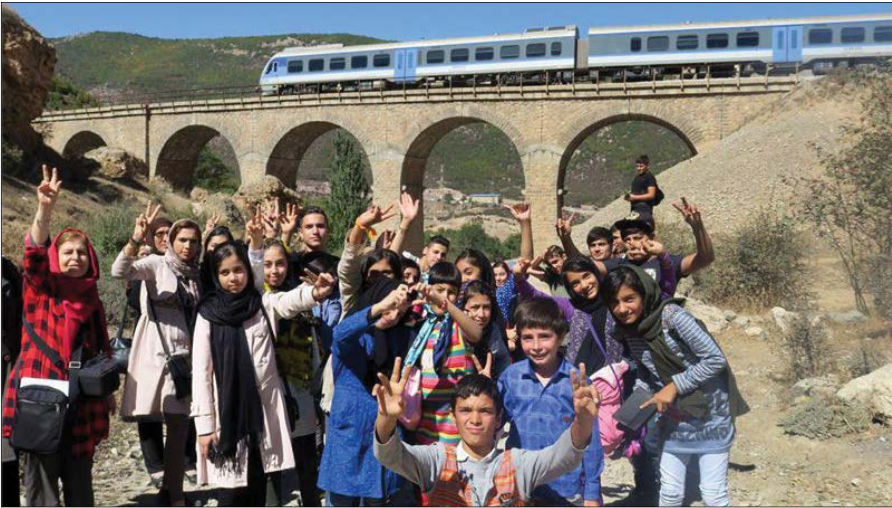
پاییز قشنگ است، چون از راه که می‌رسد پرندگان زیبایی مهاجر را هم با خود می‌آورد؛ پرندگانی که یکی از جاذبه‌های مهم گردشگری ما هم به شمار می‌روند. اما این فصل و حضور این پرندگان زیبا در کشورمان گاه با اخبار و اتفاقات تلخی همراه است؛ اخباری نظیر کشتار و قتل عام آنها توسط صیادان یا مرگ و میر یکباره و غیرمنتظره‌شان که به دلایل مختلفی از جمله استفاده از غذای مسموم رخ می‌دهد؛ غذاهایی که گاه به عمد مسموم می‌شوند و توسط عده‌ای نامهربان در مسیر این پرندگان قرار می‌گیرند یا به طور غیرعمد خوراک این پرندگان می‌شود. مثل اتفاقی که بتازگی برای سارهای مهاجر بوکان آذربایجان غربی افتاد و به مرگ بیش از صد قطعه سار منجر شد. رحیم عبدالکریمی، رئیس اداره حفاظت محیط‌زیست بوکان مسمومیت غذایی را عامل مرگ این سارها عنوان کرده و به مهر گفته در حالی که جیره غذایی «سار» دانه گیاهان، گندم و حشرات است، در بررسی‌های آزمایشی، زباله و گوشت در معدن این لاشه‌ها پیدا شده است.

عبدالکریمی افزود؛ تغییرات الگوی کشت سبب محدود شدن منابع غذایی پرندگانی چون سارها و لک‌لک‌ها شده و به همین دلیل آنها از زباله‌های انباشت شده در محل‌های دفن زباله‌ها تغذیه می‌کنند. در این محل، زباله‌ها فقط روی هم تلنبار می‌شود، در حالی که باید زباله‌ها دفن شده و با یک لایه خاک پوشانده تا از دسترس پرندگان و جوندگان خارج شود. حدود ۲۰ روز پیش کم ۳۵ بهله پرنده شکاری (عقاب) و سیارگپه در سروسنجان استان فارس تلف شدند. در آن اتفاق تلخ هم خوردن لاشه مرغ‌های آفاسد که در حاشیه جاده سروسنجان به طرف تنگه غنیمی تخلیه شده بود، علت مرگ پرندگان اعلام شد.

شکر؛ دستمزد کشاورزان چغندرکار سمنانی!

فکرش را بکنید همه امید کشاورز به روزی است که دسترنج کار یک‌ساله‌اش را برداشت کند، بگذارد جلوی خریدار (که گاه دولت و گاه بخش خصوصی است) و آن‌وقت پول شیرینیش را که البته این روزها چندان شیرین و دندانگیر هم نیست، سر سفره ببرد و کل لیخن‌دی روی لب لای خانواده‌اش بنشانند. اما این روزها

جام جم به مناسبت روز جهانی کودک ارتباط این موضوع با گردشگری را بررسی کرده‌است

لطفا «گردشگری کودک» فراموش نشود!

❖ کودکی، همانجایی که هر ناممکنی در آن ممکن می‌شود، ساحت امنی است که بسیاری از ما بزرگسالان هم، گاه با نامالایمت‌ها و فشارهایی که زندگی بر ما وارد می‌کند به فضای آن دوران پناه می‌بریم. دنیای امن کودکی اما براحتی شکل نمی‌گیرد و محصول شرایطی است که کودکان بتوانند آژاندانه و با لمس بی‌واسطه محیط پیرامونشان، اعتماد و امنیت را تجربه و هر چه بیشتر، زندگی را زندگی کنند؛ بی‌آن‌که بال‌های تخلیshan چیده شود و در قفس قیدوبندهای آدم بزرگ‌های دورپیشان محدود و محصور شوند. اما واقعیت آن است که زندگی امروزی ما، در شهرهای شلوغی که با بزرگراه‌ها و خیابان‌های پر از اتومبیل احاطه شده و سر کردن شب و روز در خانه‌هایی اغلب بدون حیاط و با مترآژ بسیار کم، فرصت کودکی کردن را از فرزندانمان گرفته و آنها را از طبیعتی که روح و جان انسان با آن سرشته شده و خود بخشی از آن است، جدا می‌کند. برای جبران محدودیت‌های اینچنینی اما راه‌های جایگزینی تعریف شده که تا اندازه‌ای نیازهای کودکانمان را برآی‌ر تجربه دنیای اطرافشان برآورده می‌سازند. «گردشگری کودک» از آن جمله است و چه فرصتی بهتر از امروز برای پرداختن به آن؛ در روزی که به نام این فرشته‌هاست؛ روز جهانی کودک.

گردشگری کودک، همان‌گونه که از اسمش پیداست، شکلی از گردشگری است که هدفش برآورده کردن نیازهای کودکان در این حیطه است. گرچه سفر همراه خانواده و در کنار آنها خود به عنوان تجربه‌ای

اتفاقات عجیب و غریبی رخ می‌دهد تا همین اندک روزی کشاورز را هم از او دریغ کند. مصداقش خبر تحویل شکر به جای پول چغندر به کشاورزان سمنانی است که رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان سمنان به آن اشاره کرده و گفته در برخی مواقع کارخانه‌داران به علت نداشتن نقدینگی، پرداخت مبلغ چغندر

می‌تواند بیانگر لزوم تعریف این شکل از گردشگری باشد. تجربه سفر با خانواده در کودکی با همسفر بودن با کودکان، بخوبی نشان می‌دهد همراهی با بزرگترها در سفر و پایه‌پای آنها رفتن و دیدن مکان‌هایی که شاید هیچ جذابیتی برای کودکان ندارد تا چه اندازه می‌تواند برای آنها ملال‌انگیز باشد. این در حالی است که سفر اگر با مختصات و زبان ذهن و دنیای این موجودات کنج‌کاو و مشتاق یادگیری همخوان باشد، هم بیش از ما بزرگسالان از آن لذت برده و هم زیاد خواهند آموخت؛ موضوعی که ریحانه جمالی، فعال گردشگری به آن پرداخته و با ورود به دنیای گردشگری کودک، زمینه برخورداری کودکان ایران زمین از تجربه‌های متفاوت و کودکانه سفر را فراهم کرده‌است.

جمالی، درواقع نخستین فردی است که به تدوین دوره‌های آموزش راهنمای گردشگری کودک همت گمارده و اولین مدرس گردشگری کودک در کشور است. این راهنمای گردشگری به جام جم می‌گوید: گردشگری کودک با مهیا کردن بستر آموزش و یادگیری خارج از چارچوب آموزش‌های رسمی، کودکان ما را با میراث طبیعی و فرهنگی، آن هم در محیطی خارج از اتاق‌های مستقف کلاس‌های درس سنتی آشنا کرده و زمینه تربیت نسلی دوستدار و حافظ طبیعت و عناصر فرهنگی را فراهم می‌کند. درواقع همه ما زمانی می‌توانیم از چیزی محافظت کنیم که آن را دوست داریم و این دوست داشتن حاصل نمی‌شود مگر از رهگذر آشنایی و شناخت آن چیز یا مقوله؛ هدفی که ما در برگزاری تورهای مخصوص کودک آن‌را دنبال می‌کنیم.

ارزشمند، دارای کارکردهای منحصر به فرد است، اما نیازهای متفاوت کودکان در مقایسه با بزرگسالان،

جمالی، تقویت فرآیند رشد خلاقیت در کودکان و آشنایی با حوزه‌های گوناگون دانش را که می‌تواند راهنمای آنها در انتخاب زمینه شغلی‌شان در آینده باشد از جمله دیگر اهداف برگزاری تورهای کودک عنوان می‌کند و درباره چگونگی کلید خوردن پروژه تربیت راهنمای گردشگری کودک می‌گوید در ۹۵، این مدل در دفتر مطالعات آموزشی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، تعریف و پس از آن آموزش داوطلبان راهنمای گردشگری کودک با سرفصل‌هایی که او طراحی کرده، آغاز شده است.

❖ **گردشگری کودک، بازاری نوپا**
تورهایی که این مدرس و راهنمای گردشگری کودک از آنها سخن می‌گوید، کودکان ۴ تا ۱۲ ساله را پوشش می‌دهند. بازار این صورت از گردشگری، بازاری نوپا و در عین حال دارای کشش و ظرفیت فراوان است که جمالی و همکاران او به دنبال تثبیت آن هستند. آنها قصدشان این است که با برگزاری کارگاه‌های گوناگون در شهرهای مختلف، والدین، مربیان و آموزگاران (همه کسانی که به صورت مستقیم و غیرمستقیم با کودکان سروکار دارند) را با ویژگی‌ها و نیازهای کودکان آشنا کنند؛ با این هدف که بر مستقل بودن آنها تاکید و خاطرنشان کنند که کودکان به سفری نیاز دارند که با مختصات آنها جور دربیاید. در تورهای ویژه کودکان نباید بیش از ده تا ۱۲ کودک حضور داشته باشند و به‌ازای هر پنج شش نفر باید یک تسهیلگر یا راهنمای گردشگری در اختیار تور قرار گیرد. همچنین حضور یکی از والدین کودک در

در تور گردشگری کودک چه می‌گذرد؟

محیط زیست و تجهیزات یک سفر طبیعت‌گردی صحبت می‌شود. پس از آن کودکان در سفر، علاوه بر لذت از طبیعت، آموزش‌های کوتاهی هم در محیط طبیعی خواهند دید و فعالیت‌هایی چون رودخانه‌نوردی و آب بازی، قل خوردن روی رمل‌های کویر، چادرزدن در طبیعت، روشن کردن آتش برای پختن غذا، آشنایی با گیاهان جنگل، دیدن و لمس برخی گونه‌های مختلف حیوانات را تجربه خواهند کرد.

❖ استقبال کودکان از تورهای گردشگری

معمولاً کودکان گروه سنی چهار تا ۱۲ سال و حتی نوجوانان در مقطع متوسطه اول و دوم مخاطب سفرهای ما هستند و هر دو گروه دختران و پسران می‌توانند در تورها شرکت کنند. استقبال بچه‌ها از سفرهایی که خاص آنها برنامه‌ریزی شده، بویژه سفرهای طبیعت‌گردی بسیار خوب است. بسیاری از این بچه‌ها، تجربه سفر با اتوبوس یا قاطر را نداشته و این شکل از سفر برایشان بسیار جذاب است. همچنین، تجربه هوابین‌زیر کرسی و خوردن غذاهای

❖ کار با کودکان، آن هم در

زمینه محیط زیست و میراث، حوزه مورد علاقه من است. به همین خاطر، از سال ۱۳۹۲ که فعالیت‌م را

در حوزه گردشگری و محیط‌زیست آغاز کردم، پس از طی دوره‌های تخصصی مرتبط با گردشگری، گردشگری کودک را به عنوان حیطه تخصصی‌ام برگزیدم؛ چرا که فکر می‌کنم، آموزش در سنین کودکی و کسب تجربه‌هایی مثل لمس طبیعت، راه نجات زمین و میراثی است که به امانت در دست ماست.

در آغاز کار و به همراهی و راهنمایی مدیرسرم در دوره‌های آموزش گردشگری کودک، تورها و کارگاه‌های متنوعی را در موزه‌هایی مثل آگینه، خانه مقدم و کاخ گلستان برگزار کردم که در این برنامه‌ها، کودکان علاوه بر آشناسدن با فضای موزه‌ها، فعالیت‌های هنری متناسب با هر موزه و بازی‌های مرتبط با فضای موزه را هم یاد می‌گرفتند. چنین برنامه‌هایی سبب می‌شد فضای موزه‌ها برای کودکان هیجان‌انگیزتر شده و آنها دلشان بخواهد در موزه‌های دیگر هم این تجربه را داشته باشند. در زمینه طبیعت‌گردی نیز سفرهای زیادی به مناطق مختلف ایران داشته‌ام. قبل از سفر، کارگاه‌هایی برای بچه‌ها ترتیب می‌دهیم که در آنها از مفاهیم کلی اکوتوریسم، حیات وحش بهداشتی پسماند،

گردشگری کودک اگرچه در ایران نوپاست، اما رشدی قابل ملاحظه‌ای در کشورهایی پیشرو در صنعت گردشگری داشته؛ تا آنجا که در شکل‌ها و صورت‌های گوناگونی تعریف شده و در میان خانواده‌ها جا افتاده است. در این میان، گردشگری اکتشافی خانوادگی یکی از اشکال گردشگری کودک است که برای کودکان ۱۲ تا ۱۸ سال در نظر گرفته می‌شود و بخشی رو به رشد در کشورهای در حال توسعه است. در این گونه سفرها که با محوریت کودکان ترتیب داده می‌شود، هدف، داشتن برنامه‌هایی برای گذراندن تعطیلات خانوادگی است که خاطرات جمعی خلق کرده و روابط خانوادگی را مستحکم‌تر می‌کند. از این رو، لازم است ارائه‌کنندگان خدمات گردشگری به خانواده‌ها برخی الزامات اساسی مانند محل اقامت مناسب، ایمنی و کیفیت

امیرشاملویی کارشناس اقتصاد گردشگری

را در نظر بگیرند. گردشگری اکتشافی خانوادگی نسبت به دیگر انواع گردشگری، رشد بالایی داشته که این امر ناشی از اهمیت رو به گسترش خلق خاطرات خانوادگی و تمایل به جست و جوی تجارب جدید است. این نوع گردشگری ماهیت آموزشی دارد و گونه‌ای از گردشگری ماجراجویانه در نظر گرفته می‌شود که البته سهم فعالیت‌های فیزیکی در آن کم‌تر است. به طور کلی سه دسته اصلی برای این شکل از سفر طراحی شده است: سفرهای خانوادگی چندنسلی که پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها را نیز وارد چرخه گردشگری و سفر با فرزندان و نوه‌هایشان می‌کند، سفرهای خانوادگی اصلی یعنی سفرهای والدین با فرزندان و در نهایت سفر خانواده‌ها با دوستانشان.

در این میان تحقیقات نشان می‌دهند حدود ۷۷ درصد از افرادی که سفرهای خانوادگی چندنسلی را تجربه کرده بودند، تمایل داشتند هر سال

طراح،بیژن گورانی

جدول شماره ۵۲۵۳

جدول عادی

افقی: ۱) آتش گرفتن- حامی (۲) گل ته حوض- و وسیله نقلیه قطبی- سرزنش‌کننده (۳) میل و خواست قلبی- ریزه‌گاہ - نوع، گونه (۴) خاک سرخ- مجموعه نماهای فیلم- توتون قلبان (۵) زن ساکن صومعه- عشق پرنده (۶) مرکز ایالت نبراسکا در آمریکا- طلایی- ماه شاعرانه (۷) خواندن و نوشتن نمی‌داند- سازمان جاسوسی رژیم صهیونیستی- سردار ۸) از شخصیت‌های رمان بینوایان - و سایل اشپیزخانه - بلند قامت (۹) شور - سمت چپ میدان جنگ - اندیشه (۱۰) حرف ند- تحریک شیطانی - روستای گردشگری مازندران (۱۱) سختی و مشقت - فراموشی (۱۲) سیستم عاملی در کامپیوتر - محل تقاطع دو دیوار- نیکو (۱۳) برنج شوشتری- ظرف نوشیدن مایعات- اعزام (۱۴) بزرگوار- از اتفاقات استان کرمانشاه- خواهرش نفسانی (۱۵) قهرمان جنگل شروود- روستایی در تبریز با پنیجرهای معروف.

عمودی: ۱) خاندان- تنظیم کردن پا در نظر داشتن حالت مطلوب- اتومبیل جهانگردی (۲) نگهبان - منسوب به یمن- نوعی تارنگی (۳) خار- فلزی دیرگزار- برگزیده (۴) بخش انتهایی پرچم گل- شکستش افتخار است- نت سوم - پایتخت سوئد- مأمور تشریفات صقوی (۵) پرنده‌ای شانگر- درخت گرمسیری- قوی و نیرومند (۷) شکاف- خوشحال- یک حرف و سه حرف (۸) جوهر قلبی- فضای بین دو خط- پدر (۹) طلای قالبی- از نام‌های بهشت - رمان مشهور امیل زولا

حل جدول عادی شماره ۵۲۵۲

	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	ج	م	ا	ت	ا	ج	ب	ا	ر	ا	س	ی	ا	س	ی
۲	ا	ب	ی	ا	م	ن	ا	ی	ر	ا	ن	ی	ش	ی	ش
۳	س	ر	ب	ی	ا	س	ک	ی	ت	ل	ا	م	ب	ی	ش
۴	و	س	ی	ا	ق	م	ی	ن	ا	ی	ل	ی	ا	ی	ل
۵	ی	ا	ی	ا	ت	ی	م	ک	ت	ی	م	ی	ن	ا	ی
۶	ا	ش	ی	ا	ر	و	ن	ا	م	ا	ج	ن	ه	ج	م
۷	م	خ	و	ا	ن	ا	ب	ز	ر	گ	ی	م	ا	ج	م
۸	س	و	س	ن	ا	ب	د	ی	ه	ی	س	ی	ا	م	ی
۹	ن	ا	ت	ی	ا	ن	ا	ش	ل	م	ی	ی	ا	ی	ا
۱۰	ن	ا	س	ی	ا	ن	ا	و	ا	ی	ا	س	ی	ا	ی
۱۱	ج	خ	د	ج	و	ا	ل	م	ن	ت	م	ا	ل	ی	ل
۱۲	ف	ت	ر	ا	ک	ب	ی	ا	ر	س	ی	ا	ی	و	و
۱۳	ش	ک	ا	ف	د	ی	ه	م	ی	ا	ی	ا	س	ی	ا
۱۴	ا	و	ر	ا	ز	ا	ن	ا	ش	ی	د	ا	ر	ت	ا
۱۵	ر	ش	ک	م	ر	ا	ی	م	ب	ب	ا	د	ر	ا	و

حل جدول ویژه شماره ۵۲۵۲

	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	ی	ن	س	ی	ا	د	ه	ر	ا	ی	ا	د	ه	ر	ا
۲	م	ی	ا	ل	ا	م	ی	ا	ل	ا	م	ی	ا	ل	ا
۳	ش	ی	ا	ب	ی	ا	س	ت	ن	ل	ر	ا	ی	ز	ش
۴	و	س	ی	ا	ق	م	ی	ن	ا	ی	ل	ی	ا	ی	ل
۵	ی	ا	ی	ا	ت	ی	م	ک	ت	ی	م	ی	ن	ا	ی
۶	ا	ش	ی	ا	ر	و	ن	ا	م	ا	ج	ن	ه	ج	م
۷	م	خ	و	ا	ن	ا	ب	ز	ر	گ	ی	م	ا	ج	م
۸	س	و	س	ی	ا	ق	م	ی	ن	ا	ی	ل	ی	ا	ی
۹	ن	ا	ت	ی	ا	ن	ا	ش	ل	م	ی	ی	ا	ی	ا
۱۰	ن	ا	س	ی	ا	ن	ا	و	ا	ی	ا	س	ی	ا	ی
۱۱	ج	خ	د	ج	و	ا	ل	م	ن	ت	م	ا	ل	ی	ل
۱۲	ف	ت	ر	ا	ک	ب	ی	ا	ر	س	ی	ا	ی	و	و
۱۳	ش	ک	ا	ف	د	ی	ه	م	ی	ا	ی	ا	س	ی	ا
۱۴	ا	و	ر	ا	ز	ا	ن	ا	ش	ی	د	ا	ر	ت	ا
۱۵	ر	ش	ک	م	ر	ا	ی	م	ب	ب	ا	د	ر	ا	و